

بررسی تأثیر مؤلفه جنسیت بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها

زینب نوری^۱

حسین بخشی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۵/۲۸ تاریخ چاپ: ۱۳۹۹/۰۶/۰۱

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی تأثیر مؤلفه جنسیت بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها می باشد. روش تحقیق توصیفی همبستگی و با استفاده از داده های پس رویدادی و با روش استقرایی بوده است. جامعه آماری این تحقیق را تمامی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل می دادند. نمونه تحقیق شامل بخشی از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تعداد ۸۴ شرکت که داده های مالی سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۷ استخراج شده بودند؛ تشکیل می دادند. روش تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از تکنیک معادلات ساختاری در نرم افزار ایویوز ۷ انجام شده است. نتایج تحقیق نشان داد که؛ تعداد زنان عضو هیئت مدیره و نسبت مدیران زن مستقل بر حجم سود انباشته تقسیم شده تأثیر معناداری دارد. نسبت مدیران مرد مستقل و نسبت مدیران داخلی زن بر حجم سود انباشته تقسیم شده تأثیر معناداری دارد؛ اما نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده تأثیر معناداری ندارد.

واژگان کلیدی

ترکیب جنسیتی، هیئت مدیره، پرداخت سود سهام

^۱ کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه غیر انتفاعی و غیر دولتی شاهرود، شاهرود، ایران (Z.NOURI1367@GMAIL.COM)

^۱ استادیار گروه حسابداری، موسسه غیر انتفاعی و غیر دولتی شاهرود، شاهرود، ایران (HBAKHSHI900@YAHOO.COM)

۱. مقدمه

یکی از مباحث مطرح در حوزه تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و حاکمیتی شرکتی این است که میزان مشارکت زنان نسبت به مردان تحت‌الشعاع تعصبات مردانه قرار گرفته است. نابرابری‌های جنسیتی به ویژه در حوزه مدیریتی سبب شده تا آن‌گونه که شایسته است از نیروی بالقوه زنان استفاده نشود. زنان و مردان دارای سبک مدیریت و رهبری متفاوتی هستند (سپاسی و عبدلی، ۱۳۹۵).

در حاکمیت شرکتی، هدف، برخورداری از یک هیئت‌مدیره مؤثر و کارا است و دستیابی به این هدف، مستلزم ارزیابی خصوصیات هیئت‌مدیره (به‌ویژه مطلوب) است (عباس زاده و منظرزاده، ۱۳۹۶).

ترکیب هیات مدیره به عنوان ابزاری کنترلی در شرکت، تعیین‌کننده قدرت هیات مدیره است؛ بنابراین ترکیب هیات مدیره، عامل مهمی در توضیح توانایی اعضای برای انجام وظایف و کمک به عملکرد شرکت می‌باشد. سود یکی از مهمترین منابع برای ارزیابی عملکرد واحد اقتصادی و شاخصی مناسب برای تصمیمات سرمایه‌گذاران به حساب می‌آید؛ بنابراین سودها حاوی اطلاعات مهمی برای استفاده‌کنندگان داخلی و خارجی هستند به وسیله مدیران مدیریت می‌شوند تا به سرمایه‌گذاران خارجی آگاهی دهند که عملکرد شرکت مطلوب است (دهدار و قوی اندام، ۱۳۹۵).

سود یکی از مهمترین منابع برای ارزیابی عملکرد واحد اقتصادی و شاخصی مناسب برای تصمیمات سرمایه‌گذاران به حساب می‌آید؛ بنابراین چون سودها حاوی اطلاعات مهمی برای استفاده‌کنندگان داخلی و خارجی هستند به وسیله مدیران مدیریت می‌شوند. مدیران صرفاً با قصد گزارشگری منصفانه، اقدام به قضاوت‌ها و تصمیم‌گیری‌های حسابداری می‌کنند هیأت مدیره شرکت به عنوان نهاد هدایت‌کننده‌ای که نقش مراقبت و نظارت بر کار مدیران اجرایی را به منظور حفظ منافع مالکیتی سهامداران بر عهده دارد، اهمیت زیادی دارد. اثر بخشی هیأت مدیره می‌تواند به ترکیب هیأت مدیره نیز بستگی داشته باشد. امروزه یکی از مهم‌ترین علل اثربخشی هیات مدیره‌ها را باید در ترکیب آنان و ویژگی‌های منتسب به آن شامل اندازه، استقلال اعضا، تعداد عضویت اعضا در سایر تیم‌ها، ساختار جنسیتی ترکیب هیات مدیره، متوسط سنی ترکیب و مواردی از این قبیل جستجو نمود. ترکیب هیأت مدیره به عنوان ابزاری کنترلی در شرکت، تعیین‌کننده قدرت هیأت مدیره است؛ بنابراین عامل مهمی در توضیح توانایی اعضای برای انجام وظایف و کمک به عملکرد شرکت می‌باشد.

با توجه به موارد بالا بیان مسأله این تحقیق را می‌توان به صورت پاسخ به سوالات ذیل خلاصه نمود:

آیا زنان در هیئت مدیره منافع مالی برای شرکت به ارمغان می‌آورند؟ میزان تاثیرگذاری حضور زنان چگونه است؟ بهترین استراتژی برای دستیابی به نتایج مطلوب چیست؟ به منظور روشن شدن این مسئله، این پژوهش به بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم زنان در هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده شرکت پرداخته خواهد شد. با استفاده از یک مدل رگرسیونی چند متغیره اثر زنان در هیئت مدیره بر ارزش شرکت و عملکرد مالی شرکت برآورد خواهد شد.

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

امروزه واقعیت‌ها نشان می‌دهند که همواره حضور زنان در حوزه مدیریت بسیار کم‌رنگ می‌باشد. وضعیت موجود ناشی از نابرابری‌های جنسیتی است که باعث شده بسیاری از کشورها در تلاش برای رفع این نابرابری‌ها اقدامات گوناگونی انجام دهند. برخی از این جوامع به موفقیت‌هایی چشمگیر دست یافته‌اند، چنانکه بیش از ۴۰ درصد مناصب تصمیم‌گیری در کشورهای شمال اروپا همچون نروژ، دانمارک و فنلاند در اختیار زنان قرار گرفته و در کشور آمریکا نسبت زنان در

مشاغل مدیریتی طی سال ۱۹۷۰-۱۹۹۰ حدود ۲۵۰ درصد رشد داشته است. در سال ۲۰۰۶، زنان بیش از ۱۵ درصد پست‌های اداری و کرسی‌های هیئت مدیره (حدود ۹ درصد بیشتر از ۱۵ سال پیش) و ۳ درصد از پست‌های مدیریت شرکت‌ها را دارا بودند، در حالی که این درصد در سال ۲۰۱۱، ۲/۴٪ و در سال ۲۰۱۲، به ۴٪ افزایش یافته است. با توجه به آمار زنانی که هر روزه بیشتر و بیشتر در حال اخذ مدارک تجاری و بازرگانی‌اند، بیش از یک سوم مدارک در ایالات متحده در سال ۲۰۱۰ به زنان اعطا شده است این روند نه تنها ادامه پیدا می‌کند، بلکه به سرعت در حال افزایش است (گزارش سالانه کمیسیون اروپا، ۲۰۰۲)؛ با این حال اکثر کشورهای در حال توسعه از جمله کشور ایران در این مهم موفق نبوده‌اند. در ایران بر اساس نتایج طرح آمارگیری از نیروی کار در زمستان ۱۳۹۳، میزان مشارکت اقتصادی بدون در نظر گرفتن پست‌های مدیریتی برای مردان ۶۲/۳ و برای زنان ۱۲/۳ محاسبه شده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۳).

در جوامع امروزی، توسعه پایدار بر توانمندسازی زنان تکیه دارد. به طوری که اندیشمندان اجتماعی همواره بر رفع موانع جنسیتی به عنوان لزوم تحقق توسعه اقتصادی و اجتماعی تاکید کرده‌اند. نظریه‌های موجود در خصوص زنان بر این باور شکل گرفته‌اند که وضعیت زنان در موقعیت‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در بسیاری از کشورها یکسان نیست و جهت ایجاد برابری نیاز به تغییر در ساختارهای اقتصادی و اجتماعی جوامع است. از دیدگاه جامعه‌شناسی، توسعه اقتصادی هر جامعه‌ای بدون توجه به نقش موثر زنان در تولید و بازرگانی امکان‌پذیر است، زیرا زنان با ایفای نقش مدیریت مالی خانه، تاثیر بسیاری بر اقتصاد خانواده و در ابعاد وسیع‌تر در اقتصاد جامعه دارند. با این وجود، بسیاری از اندیشمندان غربی با توجه به قدرت گرفتن زنان در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بر این باورند که با توجه به افزایش فساد مالی و اخلاقی در میان دولتمردان، زنان به عنوان سیاستمداران قابل اطمینان‌تر شناسایی بیشتری برای احراز مناصب مدیریتی را دارند. قدرت گرفتن زنان در کشورهای مختلف، طی سال‌های اخیر پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته است (بیابانی و گرکز، ۱۳۹۷). با این توضیح در این پژوهش سعی شده است که به تاثیر حضور زنان در چرخه اقتصادی و به طور دقیق‌تر به بررسی تاثیر حضور زنان در هیئت مدیره بر عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران پرداخته شود.

ایمانی برندق و همکاران (۱۳۹۷) تحقیقی با عنوان «بررسی تأثیر تنوع جنسیتی در کمیته حسابرسی بر حق الزحمه حسابرسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» انجام دادند. تنوع جنسیتی به افزایش ارتباطات، به‌کارگیری دیدگاه‌های متنوع و اثربخشی در هیئت مدیره و کمیته حسابرسی منجر می‌شود. مسئولیت‌پذیری زیاد زنان و حضور بهتر آنها در جلسه‌ها در مقایسه با مردان، ممکن است رفتار و اثربخشی جلسه‌ها را بهبود دهد. براساس مطالعات، حضور نماینده زن در کمیته حسابرسی می‌تواند به اثربخشی آن کمک کرده و به بهبود فعالیت‌های نظارتی بینجامد و به دنبال آن حق الزحمه حسابرسی را نیز تعدیل کند. بدین منظور، پژوهش به بررسی تأثیر حضور حداقل یک نماینده زن در کمیته حسابرسی، بر حق الزحمه حسابرسی می‌پردازد. یافته‌ها حاکی از آن است، حضور حداقل یک نماینده زن در کمیته حسابرسی می‌تواند حق الزحمه حسابرسی را کاهش دهد که مطابق با دیدگاه عرضه در این زمینه است.

دهدار و قوی اندام (۱۳۹۶) تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه بین ترکیب هیئت مدیره و معیارهای مدیریت سود واقعی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» انجام دادند. در این پژوهش رابطه بین ترکیب هیئت مدیره و مدیریت واقعی سود از طریق دستکاری فعالیت‌های واقعی مورد بررسی قرار گرفت نتایج حاصل نشان می‌دهد که بین ترکیب هیئت مدیره با تولید غیرعادی رابطه معکوس و با هزینه‌های اختیاری غیرعادی رابطه مستقیم وجود دارد؛

اما بین ترکیب هیئت مدیره و جریان نقدی غیرعادی و مدیریت سود واقعی (معیار جامع) رابطه معنی داری مشاهده نشده است. برای به دست آوردن مدیریت واقعی سود، روش رویچودهری به کار گرفته می شود. در تحقیق حاضر، جریان وجوه نقد ناشی از فعالیتهای عملیاتی به عنوان تابعی خطی از فروش و تغییرات آن تعریف می شود. هزینه های تولید به عنوان مجموع بهای تمام شده ی کالای فروش رفته و تغییر در موجودی مواد و کالای طی سال، تعریف می شود. هزینه های تولید غیر عادی عبارتند از تفاوت بین مقادیر واقعی آنها و سطوح عادی برآورد شده (پیش بینی شده) آنها.

سپاسی و عبدلی (۱۳۹۵) تحقیقی با عنوان «تأثیر جنسیت مدیران ارشد شرکت بر محافظه کاری شرطی» انجام دادند. این پژوهش به بررسی رابطه میان جنسیت مدیران ارشد شرکت (در سطح هیئت مدیره و مدیریت عامل) و محافظه کاری شرطی پرداخته شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که در شرکت های دارای عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل زن در قیاس با شرکت های دارای مدیران ارشد مرد، حسابداری محافظه کارانه شرطی بالاتر است؛ به عبارت دیگر، زنان اخبار بد را در سود گزارش شده سریع تر شناسایی می نمایند.

۳. فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی:

مولفه جنسیت بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد.

فرضیه های فرعی:

تعداد زنان عضو هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد.

نسبت مدیران زن مستقل بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد.

نسبت مدیران مرد مستقل بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد.

نسبت مدیران داخلی زن بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد.

نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد

۴. روش پژوهش

دشواری ترین گام در فرآیند تحقیق، مشخص کردن مسأله مورد مطالعه است. نخست آنکه درباره یک چیز، یک مانع یا یک موقعیت مبهم تردید وجود دارد، تردید نیازمند تعیین است. در هر تحقیق ابتدا باید نوع، ماهیت، اهداف تحقیق و دامنه آن معین شود تا بتوان با استفاده از قواعد و ابزار مناسب و از راه های معتبر به واقعیت ها دست یافت (سرمد و همکاران، ۱۳۹۵).

بنابراین پژوهش حاضر از نظر طبقه بندی بر مبنای هدف، از نوع تحقیقات کاربردی است. هدف تحقیق کاربردی، توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. هم چنین تحقیق حاضر، از نظر روش و ماهیت از نوع تحقیق همبستگی است. در این تحقیق هدف، تعیین میزان رابطه متغیر هاست. برای این منظور بر حسب مقیاس های اندازه گیری متغیر ها، شاخص های مناسبی اختیار می شود.

مقیاس اندازه گیری داده ها مقیاس نسبی است. مقیاس نسبی بالاترین و دقیق ترین سطح اندازه گیری را ارائه می دهد. این مقیاس علاوه بر دارا بودن کلیه خصوصیات مقیاس های دیگر، از صفر مطلق نیز برخوردار است. روش تحقیق به صورت استقرایی است که در آن مبانی نظری و پیشینه پژوهش از راه کتابخانه، مقاله و اینترنت جمع آوری شده و در رد یا اثبات فرضیه های پژوهش با بکارگیری روش های آماری مناسب، از استدلال استقرایی در تعمیم نتایج استفاده شده

است. چون هدف پژوهش شناخت و تجزیه و تحلیل تجربی عوامل موثر بر بازده سرمایه گذاری می باشد و تحقیقات همبستگی شامل کلیه تحقیقاتی است که در آنها سعی می شود رابطه متغیرهای مختلف با استفاده از ضریب همبستگی کشف و تعیین شود. بنابراین ضریب همبستگی شاخص دقیقی است که بیان می کند تغییرات متغیر تا چه اندازه ای به متغیر دیگری وابسته است.

۵. جامعه و نمونه آماری و دوره زمانی پژوهش

جامعه مطالعاتی پژوهش حاضر در برگیرنده شرکت های موجود در بورس اوراق بهادار تهران در طی سال های ۱۳۹۷-۱۳۹۲ به تعداد ۶۰۶ شرکت می باشد.

برای انتخاب نمونه آماری تحقیق از روش نمونه گیری حذفی (غربالگری) استفاده شده است و شرکت های مورد مطالعه در جهت آزمون فرضیه های تحقیق، بدین صورت انتخاب شده اند که تمام شرایط زیر را دارا باشند:

(۱) به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، دوره مالی آنها منتهی به اسفندماه باشد. علت ایجا این محدودیت این است که در محاسبه متغیرها تا حد امکان دوره های زمانی مشابه باشند و شرایط و عوامل فصلی در انتخاب عوامل و متغیرها اثرگذار نباشد.

(۲) شرکت هایی که تا قبل از سال ۱۳۹۷ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.

(۳) شرکتهایی که داده های مورد نظر آنها در دسترس باشد.

(۴) شرکت هایی که در طول دوره تحقیق تغییر سال مالی نداده باشند.

(۵) شرکت هایی که جز بانک ها و موسسات مالی (شرکت های سرمایه گذاری، واسطه گری مالی، شرکت های هلدینگ، بانک ها و لیزینگ) نباشند.

با توجه به شرایط فوق ۸۴ شرکت به عنوان نمونه انتخاب شده است و در ادامه مورد تحلیل قرار می گیرد.

جدول (۱) فیلتر انتخاب تعداد نمونه از جامعه

۶۰۶	شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا پایان سال ۱۳۹۷.
۱۶۰	تعداد شرکتهایی که سال مالی آنها به ۱۲/۲۹ ختم نمی گردد و یا اقدام به تغییر سال مالی خود نموده اند (به منظور همگن بودن).
۱۷۹	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی ۱۳۹۲-۱۳۹۷ زیان ده بوده اند.
۱۸۱	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی ۱۳۹۲-۱۳۹۷ به امور سرمایه گذاری، هلدینگ، بانک ها و بیمه و صندوق های سرمایه گذاری اشتغال داشته اند.
۵۲۲	جمع کسور
۸۴	تعداد شرکت های مورد مطالعه

۶. روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش برای تجزیه تحلیل داده ها از تجزیه تحلیل پانلی استفاده شده است. آنالیز پانل دیتا در میان محققین از اعتبار بالایی برخوردار است. یک پانل، یک نمونه جامع مقطعی یا گروهی از داده ها می باشد که بطور دوره ای و مکرر در یک مدت زمان معین، مورد بررسی و آمارگیری قرار می گیرند. آنالیز پانل دیتا امکان انجام تحقیق رگرسیون را با هر دو بعد زمانی و مکانی فراهم می کند. بعد مکانی، به مجموعه ای از واحد های مقطعی مشاهده مربوط می شود که می

تواند شامل کشورها، ایالات، بخش ها، شرکت ها، کالاها، گروه های افراد یا حتی به صورت منفرد باشد. بعد زمانی نیز به مشاهدات دوره ای از مجموعه ای از متغیرهایی که بیانگر ویژگی این واحدهای مقطعی در طول یک مدت مشخص می باشد، اشاره دارد (یافی^۱، ۲۰۱۷).

همانطور که اشاره شد ابزارهای مورد استفاده جهت گردآوری اطلاعات شامل آزمون آماری، بانک اطلاعاتی، تجزیه تحلیل به وسیله نرم افزارها می باشد که در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی مورد تجزیه تحلیل قرار می گیرند.

۷. مدل و متغیرهای پژوهش

مدل رگرسیونی تحقیق (منبع: چن و همکاران، ۲۰۱۷)^۲

$$\text{Dividend payout}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ Fraction of female directors}_{it} + \gamma Z_{it} + \text{Industry}_i + \text{Year}_t + \varepsilon_{it}$$

جدول (۲) نحوه محاسبه/تعریف عملیاتی متغیرها

متغیر	نحوه محاسبه
متغیر وابسته	حجم سود انباشته تقسیم شده (dividend payout ratio) که خود شامل متغیرهای ذیل می باشد: سود تقسیمی بر درآمد خالص Dividend/NI سود تقسیمی بر کل داراییها Dividend/TA عملکرد سود (سود سهام در هر سهم تقسیم بر قیمت سهام سال گذشته) Dividend yield سود هر سهم Dividend per share سود تقسیمی بر کل فروش Dividend/Sales
متغیرهای مستقل	ترکیب جنسیتی متغیر اصلی مورد توجه نسبتی از مدیران زن در هیئت مدیره را شامل می شود. که خود به صورت متغیرهای ذیل تقسیم می شود: ۱- تعداد زنان عضو هیئت مدیره (Fraction of female dirs) از تقسیم تعداد زنان در هیئت مدیره به اندازه هیئت مدیره بدست می آید. ۲- نسبت مدیران زن مستقل (Fraction of female indep. dirs) تعداد مدیران مستقل زن تقسیم بر اندازه هیئت مدیره ۳- نسبت مدیران مرد مستقل (Fraction of male indep. dirs) تعداد مدیران مستقل مرد تقسیم بر اندازه هیئت مدیره ۴- نسبت مدیران داخلی زن (Fraction of female insider dirs) تعداد مدیران داخلی زن تقسیم بر اندازه هیئت مدیره ۵- نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره (Fraction of female dirs_tw)

¹ Yaffi

² Chen at al

نسبت وزن مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره تقسیم بر اندازه هیئت مدیره شاخص Z	
Z شامل کنترلهایی است که برای تأثیر ویژگیهای شرکت در پرداخت سود تقسیمی می شوند.	
Industry _i نشان دهنده اثرات ثابت صنعتی بر اساس رده بندی فاما و فرنچ Year _t سالهای فعالیت شرکت	متغیرهای کنترلی

۸. تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش

همانطور که پیشتر اشاره شد، برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می شود:

مدل مورد استفاده برای آزمون فرضیه تحقیق (سود تقسیمی بر درآمد خالص (Dividend/NI):

$$\text{Dividend payout}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ Fraction of female dirs} + \text{Fraction of female indep. dirs} + \text{Fraction of male indep. dirs} + \text{Fraction of female insider dirs} + \text{Fraction of female dirs_tw} + \text{Industry}_i + \text{Year}_t + \epsilon_{it}$$

که در آن:

Dividend payout_{it}: لگاریتم طبیعی ارزش بازار حقوق صاحبان سهام

Fraction of female dirs: تعداد زنان عضو هیئت مدیره

Fraction of female indep. dirs: نسبت مدیران زن مستقل

Fraction of male indep. dirs: نسبت مدیران مرد مستقل

Fraction of female insider dirs: نسبت مدیران داخلی زن

Fraction of female dirs_tw: نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره

Industry: شاخص صنعت

Year: سن شرکت

برای برآورد ضرایب مدل مذکور، ابتدا برای تعیین روش داده‌های ترکیبی و تشخیص همگن یا ناهمگن بودن

آن‌ها، از آزمون چاو و آماره F لیمر استفاده می‌گردد. نتایج این آزمون در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول (۳) نتایج آزمون چاو، جهت تشخیص همگن یا ناهمگن بودن مقاطع

نتیجه آزمون چاو	سطح معناداری	آماره F	فرضیه صفر
فرضیه صفر رد می‌شود	۰/۰۰۰	۴/۵۵۵	اثرات مقطعی و زمانی معنادار نیستند

همان گونه که در جدول شماره ۳ دیده می‌شود، نتیجه آزمون چاو، نشان می‌دهد که احتمال به‌دست آمده برای

آماره F کمتر از ۵ درصد است، بنابراین برای آزمون این فرضیه، داده‌ها به صورت تابلویی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اکنون برای تعیین این که برای تخمین پارامترهای مدل، از مدل اثرات ثابت یا اثرات تصادفی استفاده شود، از

آزمون هاسمن استفاده می‌گردد که نتایج حاصل از این آزمون، در جدول شماره ۴ ارائه شده است.

جدول (۴). آزمون هاسمن برای تعیین مدل اثرات ثابت یا تصادفی

فرضیه صفر	آماره کای اسکوئر	سطح معناداری	نتیجه آزمون
استفاده از مدل اثرات تصادفی	۲۲/۷۰۵	۰/۰۱۱	فرضیه صفر رد می شود

سطح معناداری آزمون هاسمن کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، برای آزمون فرضیه باید از مدل اثرات ثابت استفاده نمود. نتیجه آزمون مدل مذکور با استفاده از مدل اثرات ثابت و روش حداقل مربعات تعمیم یافته برآوردی (EGLS) در جدول شماره ۵ ارائه شده است

جدول (۵) نتایج برآورد ضرایب مدل

متغیر	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنادار
عرض از مبدا	۰/۵۰۵	۰/۰۵۷	۸/۸۰۶	۰/۰۰۰
تعداد زنان عضو هیئت مدیره	۰/۰۲۸	۰/۰۰۹	۳/۱۱۳	۰/۰۰۲
نسبت مدیران زن مستقل	-۰/۰۷۳	۰/۰۱۷	-۴/۱۶۱	۰/۰۰۰
نسبت مدیران مرد مستقل	-۰/۰۱۴	۰/۰۴۳	-۰/۳۴۲	۰/۷۳۲
نسبت مدیران داخلی زن	۰/۰۱۴	۰/۰۰۴	۳/۱۹۷	۰/۰۰۱
نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره	-۰/۰۷۶	۰/۰۱	-۷/۴۰۴	۰/۰۰۰
شاخص صنعت	-۰/۰۱۷	۰/۰۰۴	-۳/۴۹۳	۰/۰۰۰
سن شرکت	-۰/۰۳۲	۰/۰۲۵	-۱/۲۷	۰/۲۰۴
آماره F	۲۸۴/۶۷۹		ضریب تعیین	۰/۸۷۳
			ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۸۷
احتمال آماره F	۰/۰۰۰		مقدار دوربین - واتسون	۱/۸۷

همانطور که مشهود است، آماره دوربین - واتسون ۱/۸۷ است که بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد. ضمناً سطح معناداری آماره F نیز صفر است که پایین تر از ۰/۰۵ بوده و نشان از معناداری مدل دارد. دیگر نکته قابل توجه در جدول، ضریب تعیین مدل می باشد که ۰/۸۷۳ است و در واقع قدرت توضیح دهندگی بالای متغیرهای مستقل و کنترلی را نشان می دهد.

آزمون فرضیه (سود تقسیمی بر کل داراییها Dividend/TA)

همانطور که پیشتر اشاره شد، برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می شود:

$$\text{Dividend payout}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ Fraction of female dirs} + \beta_2 \text{ Fraction of female indep. dirs} + \beta_3 \text{ Fraction of male indep. dirs} + \beta_4 \text{ Fraction of female insider dirs} + \beta_5 \text{ Fraction of female dirs}_{tw} + \text{Industry}_i + \text{Year}_t + \epsilon_{it}$$

برای برآورد ضرایب مدل مذکور، ابتدا برای تعیین روش داده های ترکیبی و تشخیص همگن یا ناهمگن بودن

آنها، از آزمون چاو و آماره F لیمر استفاده می گردد. نتایج این آزمون در جدول شماره ۶ آمده است.

جدول (۶) نتایج آزمون چاو، جهت تشخیص همگن یا ناهمگن بودن مقاطع

فرضیه صفر	آماره F	سطح معناداری	نتیجه آزمون چاو
اثرات مقطعی و زمانی معنادار نیستند	۴/۶۶۸	۰/۰۰۰	فرضیه صفر رد می شود

همان گونه که در جدول شماره ۶ دیده می شود، نتیجه آزمون چاو، نشان می دهد که احتمال به دست آمده برای آماره F کمتر از ۵ درصد است، بنابراین برای آزمون این فرضیه، داده ها را به صورت تابلویی مورد استفاده قرار می دهیم. اکنون برای تعیین این که برای تخمین پارامترهای مدل، از مدل اثرات ثابت یا اثرات تصادفی استفاده شود، از آزمون هاسمن استفاده می گردد که نتایج حاصل از این آزمون، در جدول شماره ۷ ارائه شده است.

جدول (۷) آزمون هاسمن برای تعیین مدل اثرات ثابت یا تصادفی

فرضیه صفر	آماره کای اسکوئر	سطح معناداری	نتیجه آزمون
استفاده از مدل اثرات تصادفی	۲۸/۲۳۸	۰/۰۰۳	فرضیه صفر رد می شود

سطح معناداری آزمون هاسمن کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، برای آزمون فرضیه باید از مدل اثرات ثابت استفاده نمود. نتیجه آزمون مدل مذکور با استفاده از مدل اثرات ثابت و روش حداقل مربعات تعمیم یافته برآوردی (EGLS) در جدول شماره ۸ ارائه شده است.

جدول (۸) نتایج برآورد ضرایب مدل و فرضیه

متغیر	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنادار
مقدار ثابت	۰/۵	۰/۰۶۱	۸/۱۷۸	۰/۰۰۰
تعداد زنان عضو هیئت مدیره	۰/۰۸۵	۰/۱۱۵	۳/۱۶۹	۰/۰۰۱
نسبت مدیران زن مستقل	-۰/۰۰۹	۰/۰۱۹	-۰/۴۹۶	۰/۶۱۹
نسبت مدیران مرد مستقل	-۰/۰۷۱	۰/۰۱۷	-۴/۰۷۷	۰/۰۰۰
نسبت مدیران داخلی زن	-۰/۰۱۵	۰/۰۴۳	-۰/۳۵۳	۰/۷۲۳
نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره	۰/۰۱۴	۰/۰۰۴	۰/۷۳۹	۰/۴۶
شاخص صنعت	-۰/۰۷۵	۰/۰۱۱	-۶/۸۲۷	۰/۰۰۰
سن شرکت	-۰/۰۱۷	۰/۰۰۴	-۳/۵۷۹	۰/۰۰۰
آماره F	۳۷۸/۷۸۶		ضریب تعیین	۰/۹۰۹
			ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۹۰۷
احتمال آماره F	۰/۰۰۰	مقدار دوربین - واتسون	۱/۸۷۴	

همانطور که مشهود است، آماره دوربین - واتسون ۱/۸۷۴ است که بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد. ضمناً سطح معناداری آماره F نیز صفر است که پایین تر از ۰/۰۵ بوده و نشان از معناداری مدل دارد. علاوه بر این، در جدول شماره ۹ ضریب تعیین مدل است که ۰/۹۰۹ می باشد و در حقیقت، قدرت توضیح دهندگی بالای متغیرهای مستقل و کنترلی را نشان می دهد.

آزمون فرضیه (عملکرد سود (سود سهام در هر سهم تقسیم بر قیمت سهام سال گذشته) Dividend yield)

همانطور که پیشتر اشاره شد، برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می‌شود:

$$\text{Dividend payout}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ Fraction of female dirs} + \text{Fraction of female indep. dirs} + \text{Fraction of male indep. dirs} + \text{Fraction of female insider dirs} + \text{Fraction of female dirs}_{tw} + \text{Industry}_i + \text{Year}_t + \epsilon_{it}$$

برای برآورد ضرایب مدل مذکور، ابتدا برای تعیین روش داده‌های ترکیبی و تشخیص همگن یا ناهمگن بودن

آن‌ها، از آزمون چاو و آماره F لیمر استفاده می‌گردد. نتایج این آزمون در جدول شماره ۱۰ آمده است.

جدول (۱۰). نتایج آزمون چاو، جهت تشخیص همگن یا ناهمگن بودن مقاطع

فرضیه صفر	آماره F	سطح معناداری	نتیجه آزمون چاو
اثرات مقطعی و زمانی معنادار نیستند	۴/۵۳۸	۰/۰۰۰	فرضیه صفر رد می‌شود

همان‌گونه که در جدول شماره ۱۰ دیده می‌شود، نتیجه آزمون چاو، نشان می‌دهد که احتمال به‌دست آمده برای

آماره F کمتر از ۵ درصد است، بنابراین برای آزمون این فرضیه، داده‌ها به صورت تابلویی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

اکنون به‌منظور تعیین این که برای تخمین پارامترهای مدل، از مدل اثرات ثابت یا اثرات تصادفی استفاده شود، از

آزمون هاسمن استفاده می‌گردد که نتایج حاصل از این آزمون، در جدول شماره ۱۱ ارائه شده است.

جدول (۱۱) آزمون هاسمن برای تعیین مدل اثرات ثابت یا تصادفی

فرضیه صفر	آماره کای اسکوئر	سطح معناداری	نتیجه آزمون
استفاده از مدل اثرات تصادفی	۲۲/۸۸۷	۰/۰۱۸	فرضیه صفر رد می‌شود

سطح معناداری آزمون هاسمن کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، برای آزمون فرضیه باید از مدل اثرات ثابت استفاده

نمود. نتیجه آزمون مدل مذکور با استفاده از مدل اثرات ثابت و روش حداقل مربعات تعمیم یافته برآوردی (EGLS)

در جدول شماره ۱۲ ارائه شده است.

جدول (۱۲) نتایج برآورد ضرایب مدل و فرضیه

متغیر	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنادار
مقدار ثابت	۰/۵۱۷	۰/۰۵۶	۹/۱۵	۰/۰۰۰
تعداد زنان عضو هیئت مدیره	۰/۰۲۶	۰/۰۰۹	۲/۸۲۶	۰/۰۰۴
نسبت مدیران زن مستقل	۰/۰۱۴	۰/۰۱۵	۰/۹۳۸	۰/۳۴۸
نسبت مدیران مرد مستقل	-۰/۰۶۹	۰/۰۱۶	-۴/۱۲۹	۰/۰۰۰
نسبت مدیران داخلی زن	-۰/۰۱۲	۰/۰۴۱	-۰/۲۸۸	۰/۷۷۳
نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره	۰/۰۱۲	۰/۰۰۴	۲/۸۶۸	۰/۰۰۴
شاخص صنعت	-۰/۰۷۹	۰/۰۱	-۷/۷۷۲	۰/۰۰۰

سن شرکت	۰/۰۱۷	۰/۰۰۴	-۳/۶۹	۰/۰۰۰
آماره F	۵۷۰/۰۰۴		ضریب تعیین	۰/۹۳۸
			ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۹۳۶
احتمال آماره F	۰/۰۰۰	مقدار دوربین - واتسون		۱/۸۸۵

همانطور که مشهود است، آماره دوربین - واتسون ۱/۸۸۵ است که بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد. ضمناً سطح معناداری آماره F نیز صفر است که پایین تر از ۰/۰۵ بوده و نشان از معناداری مدل دارد. دیگر نکته قابل توجه در جدول شماره ۱۲ ضریب تعیین مدل می باشد که ۰/۹۳۸ است و در واقع قدرت توضیح دهندگی بالای متغیرهای مستقل و کنترل را نشان می دهد.

آزمون فرضیه (سود هر سهم Dividend per share)

همانطور که پیشتر اشاره شد، برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می شود:

$$\text{Dividend payout}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ Fraction of female dirs} + \beta_2 \text{ Fraction of female indep. dirs} + \beta_3 \text{ Fraction of male indep. dirs} + \beta_4 \text{ Fraction of female insider dirs} + \beta_5 \text{ Fraction of female dirs}_{tw} + \text{Industry}_i + \text{Year}_t + \epsilon_{it}$$

برای برآورد ضرایب مدل مذکور، ابتدا برای تعیین روش داده های ترکیبی و تشخیص همگن یا ناهمگن بودن آنها، از آزمون چاو و آماره F لیمر استفاده می گردد. نتایج این آزمون در جدول شماره ۱۳ آمده است.

جدول (۱۳) نتایج آزمون چاو، جهت تشخیص همگن یا ناهمگن بودن مقاطع

فرضیه صفر	آماره F	سطح معناداری	نتیجه آزمون چاو
اثرات مقطعی و زمانی معنادار نیستند	۴/۶۹۸	۰/۰۰۰	فرضیه صفر رد می شود

همان گونه که در جدول شماره ۱۳ دیده می شود، نتیجه آزمون چاو، نشان می دهد که احتمال به دست آمده برای آماره F کمتر از ۵ درصد است، بنابراین برای آزمون این فرضیه، داده ها به صورت تابلویی مورد استفاده قرار می گیرند. اکنون به منظور تعیین این که برای تخمین پارامترهای مدل، از مدل اثرات ثابت یا اثرات تصادفی استفاده شود، از آزمون هاسمن استفاده می گردد که نتایج حاصل از این آزمون، در جدول شماره ۱۴ ارائه شده است.

جدول (۱۴) آزمون هاسمن برای تعیین مدل اثرات ثابت یا تصادفی

فرضیه صفر	آماره کای اسکوئر	سطح معناداری	نتیجه آزمون
استفاده از مدل اثرات تصادفی	۲۰/۳۷۲	۰/۰۰۱	فرضیه صفر رد می شود

سطح معناداری آزمون هاسمن کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، برای آزمون فرضیه باید از مدل اثرات ثابت استفاده نمود. نتیجه آزمون مدل مذکور با استفاده از مدل اثرات ثابت و روش حداقل مربعات تعمیم یافته برآوردی (EGLS) در جدول شماره ۱۵ ارائه شده است.

جدول (۱۵) نتایج برآورد ضرایب مدل و فرضیه

متغیر	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنادار
مقدار ثابت	-۰/۰۲۸	۰/۰۲۴	-۱/۱۴۸	۰/۲۵۱
تعداد زنان عضو هیئت مدیره	۰/۲۳۸	۰/۰۲۲	۱۰/۵۸۲	۰/۰۰۰
نسبت مدیران زن مستقل	۰/۷۴۱	۰/۰۲۴	۲۹/۹۰۹	۰/۰۰۰
نسبت مدیران مرد مستقل	-۰/۰۳۳	۰/۰۲۵	-۱/۳۱	۰/۱۹
نسبت مدیران داخلی زن	۰/۲۴۲	۰/۰۲۲	۱۰/۵۸۱	۰/۰۰۰
نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره	۰/۷۴۱	۰/۰۲۴	۲۹/۸۱	۰/۰۰۰
شاخص صنعت	۰/۲۴	۰/۰۲۳	۱۰/۳۲۸	۰/۰۰۰
سن شرکت	۰/۷۳۹	۰/۰۲۴	۲۹/۶۶	۰/۰۰۰
آماره F	۶۲۰/۱۹۶		ضریب تعیین	۰/۸۷۶
			ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۸۱۲
احتمال آماره F	۰/۰۰۰		مقدار دوربین-واتسون	۱/۸۷۴۲

همانطور که مشهود است، آماره دوربین-واتسون ۱/۸۷۴۲ است که بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد. ضمناً سطح معناداری آماره F نیز صفر است که پایین تر از ۰/۰۵ بوده و نشان از معناداری مدل دارد. دیگر نکته قابل توجه در جدول شماره ۴-۱۶، ضریب تعیین مدل می باشد که ۰/۸۷۶ است و در واقع قدرت توضیح-دهندگی بالای متغیرهای مستقل و کنترلی را نشان می دهد.

آزمون فرضیه (سود تقسیمی بر کل فروش Dividend/Sales)

همانطور که پیشتر اشاره شد، برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می شود:

$$\text{Dividend payout}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{ Fraction of female dirs} + \beta_2 \text{ Fraction of female indep. dirs} + \beta_3 \text{ Fraction of male indep. dirs} + \beta_4 \text{ Fraction of female insider dirs} + \beta_5 \text{ Fraction of female dirs_tw} + \beta_6 \text{ Industry}_i + \beta_7 \text{ Year}_t + \epsilon_{it}$$

برای برآورد ضرایب مدل مذکور، ابتدا برای تعیین روش داده های ترکیبی و تشخیص همگن یا ناهمگن بودن آن ها، از آزمون چاو و آماره F لیمر استفاده می گردد. نتایج این آزمون در جدول شماره ۱۶ آمده است.

جدول (۱۶) نتایج آزمون چاو، جهت تشخیص همگن یا ناهمگن بودن مقاطع

فرضیه صفر	آماره F	سطح معناداری	نتیجه آزمون چاو
اثرات مقطعی و زمانی معنادار نیستند	۳/۹۳۶	۰/۰۰۰	فرضیه صفر رد می شود

همان گونه که در جدول شماره ۱۶ دیده می شود، نتیجه آزمون چاو، نشان می دهد که احتمال به دست آمده برای آماره F کمتر از ۵ درصد است، بنابراین برای آزمون این فرضیه، داده ها را به صورت تابلویی مورد استفاده قرار می دهیم.

اکنون برای تعیین این که برای تخمین پارامترهای مدل، از مدل اثرات ثابت یا اثرات تصادفی استفاده شود، از آزمون هاسمن استفاده می‌گردد که نتایج حاصل از این آزمون، در جدول شماره ۱۷ ارائه شده است.

جدول (۱۷) آزمون هاسمن برای تعیین مدل اثرات ثابت یا تصادفی

فرضیه صفر	آماره کای اسکوئر	سطح معناداری	نتیجه آزمون
استفاده از مدل اثرات تصادفی	۲۷/۱۱۲	۰/۰۰۳	فرضیه صفر رد می‌شود

سطح معناداری آزمون هاسمن کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، برای آزمون فرضیه باید از مدل اثرات ثابت استفاده نمود. نتیجه آزمون مدل مذکور با استفاده از مدل اثرات ثابت و روش حداقل مربعات تعمیم یافته برآوردی (EGLS) در جدول شماره ۱۸ ارائه شده است.

جدول (۱۸) نتایج برآورد ضرایب مدل و فرضیه

متغیر	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنادار
مقدار ثابت	۰/۵۲۶	۰/۰۰۴	۱۲۶,۳۰	۰/۰۰۰
تعداد زنان عضو هیئت مدیره	۰/۰۲۳	۰/۰۰۲	۷/۹۱۵	۰/۰۰۰
نسبت مدیران زن مستقل	-۰/۰۴۴	۰/۰۰۲	-۱۵/۷۲۲	۰/۰۰۰
نسبت مدیران مرد مستقل	۰/۰۵۴	۰/۰۰۴	۱۱/۰۶۹	۰/۰۰۰
نسبت مدیران داخلی زن	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۲۵	-۷/۱۴۹	۰/۰۰۰
نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره	-۰/۰۱۹	۰/۰۴۸	-۰/۴۰۸	۰/۶۸۳
شاخص صنعت	-۰/۰۴۲	۰/۰۴۸۶	-۰/۸۷۴	۰/۳۸۲
سن شرکت	۰/۰۰۰۵	۰/۰۲۴	۰/۰۲۱۱	۰/۹۸
آماره F	۳۷۸/۷۸۶		ضریب تعیین	۰/۸۲۳
			ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۷۹۲
احتمال آماره F	۰/۰۰۰	مقدار دوربین - واتسون		۱/۷۷۸

همانطور که مشهود است، آماره دوربین - واتسون ۱/۷۷۸ است که بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد. ضمناً سطح معناداری آماره F نیز صفر است که پایین تر از ۰/۰۵ بوده و نشان از معناداری مدل دارد. علاوه بر این، در جدول شماره ۱۸، ضریب تعیین مدل است که ۰/۸۲۳ می‌باشد و در حقیقت، قدرت توضیح - دهنده‌گی بالای متغیرهای مستقل و کنترلی را نشان می‌دهد.

۹. نتیجه گیری

مدل اول:

فرضیه فرعی اول: تعداد زنان عضو هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد. با توجه به ضرایب رابطه بین تعداد زنان عضو هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده، در مدل رگرسیون تحقیق (۰,۰۲۸) و احتمال مربوط به آن (۰,۰۰۲) بیانگر این است فرضیه اول در سطح اطمینان ۹۵٪ قبول می گردد؛ به عبارت دیگر با افزایش تعداد زنان عضو هیئت مدیره، حجم سود انباشته تقسیم شده شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران افزایش می یابد.

فرضیه فرعی دوم: نسبت مدیران زن مستقل بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد. با توجه به ضرایب رابطه بین نسبت مدیران زن مستقل بر حجم سود انباشته تقسیم شده، در مدل رگرسیون تحقیق (۰/۰۷۳-) و احتمال مربوط به آن (۰,۰۰۰) بیانگر این است فرضیه دوم در سطح اطمینان ۹۵٪ قبول می گردد؛ به عبارت دیگر با افزایش نسبت مدیران زن مستقل، حجم سود انباشته تقسیم شده شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کاهش می یابد.

فرضیه فرعی سوم: نسبت مدیران مرد مستقل بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد. با توجه به ضرایب رابطه بین نسبت مدیران مرد مستقل بر حجم سود انباشته تقسیم شده در مدل رگرسیون تحقیق (۰,۰۱۴-) و احتمال مربوط به آن (۰,۷۳۲) بیانگر این است فرضیه سوم در سطح اطمینان ۹۵٪ رد می گردد.

۱) فرضیه فرعی چهارم: نسبت مدیران داخلی زن بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد. با توجه به ضرایب رابطه بین نسبت مدیران داخلی زن مالی بر حجم سود انباشته تقسیم شده، در مدل رگرسیون تحقیق (۰,۰۱۴) و احتمال مربوط به آن (۰,۰۰۱) بیانگر این است فرضیه چهارم در سطح اطمینان ۹۵٪ قبول می گردد؛ به عبارت دیگر با افزایش نسبت مدیران داخلی زن، حجم سود انباشته تقسیم شده شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران افزایش می یابد.

۱) فرضیه فرعی پنجم: نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده در شرکتها تاثیر معناداری دارد

با توجه به ضرایب رابطه بین نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره بر حجم سود انباشته تقسیم شده، در مدل رگرسیون تحقیق (۰,۰۷۶-) و احتمال مربوط به آن (۰,۰۰۰) بیانگر این است فرضیه پنجم در سطح اطمینان ۹۵٪ قبول می گردد؛ به عبارت دیگر با افزایش نسبت وزنی مدیران داخلی زن به مدیران زن هیئت مدیره، حجم سود انباشته تقسیم شده شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کاهش می یابد. **نتایج این تحقیق هم خوانی**

دارد با نتایج تحقیق ایمانی برندق و همکاران (۱۳۹۷) که با بررسی تأثیر تنوع جنسیتی در کمیته حسابرسی بر حق الزحمه حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نشان دادند که حضور حداقل یک نماینده زن در کمیته حسابرسی می تواند حق الزحمه حسابرسی را کاهش دهد که مطابق با دیدگاه عرضه در این زمینه است. **نتایج این تحقیق هم خوانی دارد دهمدار و قوی اندام (۱۳۹۶)** که با بررسی رابطه بین ترکیب هیئت مدیره و معیارهای مدیریت سود واقعی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نشان دادند که بین ترکیب هیئت مدیره با تولید غیرعادی رابطه معکوس و با هزینه های اختیاری غیرعادی رابطه مستقیم وجود دارد؛ اما بین ترکیب

هیئت مدیره و جریان نقدی غیرعادی و مدیریت سود واقعی (معیار جامع) رابطه معنی داری مشاهده نشده است. **نتایج این تحقیق هم خوانی دارد سپاسی و عبدلی (۱۳۹۵)** که با بررسی تأثیر جنسیت مدیران ارشد شرکت بر محافظه کاری شرطی نتیجه گرفتند که در شرکت های دارای عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل زن در قیاس با شرکت های دارای مدیران ارشد مرد، حسابداری محافظه کارانه شرطی بالاتر است؛ به عبارت دیگر، زنان اخبار بد را در سود گزارش شده سریع تر شناسایی می نمایند. **همچنین نتایج این تحقیق متباین است با تحقیق نفر و مشدیی (۱۳۹۵)** که با بررسی تأثیر تنوع جنسیتی در هیات مدیره بر ریسک در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نشان دادند که بین حضور عضو خانم در هیات مدیره و ریسک سیستماتیک شرکت در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود ندارد. بین حضور عضو خانم در هیات مدیره و ریسک غیرسیستماتیک شرکت در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود ندارد. **نتایج این تحقیق هم خوانی دارد با تحقیق آذین فر و همکاران (۱۳۹۲)** که با بررسی تأثیر تنوع جنسیتی اعضای هیات مدیره بر محتوای اطلاعاتی قیمت سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نشان دادند که از بین معیارهای تنوع جنسیتی اعضای هیات مدیره، رابطه معناداری بین درصد اعضای هیات مدیره زن با محتوای اطلاعاتی قیمت سهام مشاهده شده است. بین اعضای هیات مدیره زن در شرکتهایی با حجم مبادلات بزرگتر و محتوای اطلاعاتی قیمت سهام ارتباط معناداری مشاهده شده است **همچنین نتایج این تحقیق متباین است با تحقیق زارع به نمیری و همکاران (۱۳۹۲)** که با بررسی تنوع جنسیتی در هیئت مدیره بر عملکرد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نتیجه گرفتند که مدیران ارشد زن در معیار عملکرد ROA ارتباط معناداری نداشته است اما در معیار عملکرد Tobin's q ارتباط منفی دارند و تعداد زن با بهبود عملکرد همراه نیست.

پیشنادهای حاصل از یافته های پژوهش

شرکت هایی که مدیر زن در آن عضو باشند در ایران نسبت به سایر کشورها کمتر می باشد. لذا با افزایش حضور مدیران زن در هیئت مدیره شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می توان به نتایج دقیق تری رسید. در کشورهای غربی زن را به عنوان ابزاری جهت تبلیغات و فروش مورد استفاده فرار می دهند که این امر باعث شده است که حضور زن در شرکت های غربی تأثیر بسزایی بر فروش شرکت داشته باشد. در صورتی که در جوامع اسلامی بطور مثال در کشور ایران با این دیدگاه مخالفت می شود و در گذشته کمتر به این موضوع توجه شده است در صورتی که امروزه نگاه نو به سوی مدیریت زنان در ایران شکل گرفته و ما شاهد خواهیم بود که در آینده نزدیک مدیران زن حضور بیشتری در مناصب رهبری و مدیریتی داشته باشند.

با توجه به نتایج به دست آمده، پیشنهاد می شود که قانون گذار برای معرفی سهمیه اجباری برای زنان در هیئت مدیره، جهت ترویج حضور زنان در پست های سازمانی بالاتر در شرکت ها اقدامات لازم را اتخاذ نماید.

این مطالعه برای سرمایه گذاران، بستانکاران، تحلیلگران و حسابرسان از آن رو با ارزش است که باید در تصمیم هایشان جنسیت مدیران شرکت را خصوصا در سطح حاکمیت شرکتی در نظر بگیرند. علاوه بر این، افزایش تعداد رهبران زن شرکت ها در نهایت ممکن است مدیریت سود و انتظارات از نسبت های مالی را تغییر دهد.

در نهایت، با این که در برنامه توسعه کشورمان به مقوله زنان و توانمندسازی آن ها توجه شده است، ولی باید به این نکته توجه داشت که در این برنامه به زنان کم تر از دید مدیریتی نگریسته شده است. همچنان که در بخش پیش،

گفته شد در برنامه های چهارم توسعه به مقوله های مدیریتی زنان کم تر توجه شده است. نکاتی که در این برنامه مورد توجه قرار گرفت است برای بهبود جایگاه زنان بسترسازی می نماید، اما به توانمندسازی زنان برای مشارکت بیشتر در پست های مدیریتی توجه چندانی نمی کند.

پیشنهادهای موضوعی برای انجام تحقیقات آتی

تاثیر تنوع جنسیتی اعضای هیات مدیره بر محتوای اطلاعاتی قیمت سهام
بررسی رابطه بین حضور مدیران زن در هیئت مدیره با عملکرد
تأثیرات حضور زنان در هیئت مدیره بر ارزش شرکت

منابع

- آذین فر، کاوه؛ محمد محمودی و مریم احمدنژاد آبکنار، ۱۳۹۲، بررسی تاثیر تنوع جنسیتی اعضای هیات مدیره بر محتوای اطلاعاتی قیمت سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دومین همایش ملی بررسی راهکارهای ارتقاء مباحث مدیریت، حسابداری و مهندسی صنایع در سازمانها، گچساران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گچساران، https://www.civilica.com/Paper-IMIIMAIEO02-IMIIMAIEO02_086.html
- دهدار، فرهاد و افشین قوی اندام، ۱۳۹۵، بررسی رابطه بین ترکیب هیئت مدیره و معیارهای مدیریت سود واقعی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه پژوهش های جدید در مدیریت و حسابداری ۳ (۱۶)، https://www.civilica.com/Paper-JR_JRMA-JR_JRMA-3-16_008.html
- زارع بهنمیری، محمد جواد؛ علی فاطری و مصطفی ملکیان کله بستی، ۱۳۹۲، تاثیر تنوع جنسیتی در هیئت مدیره بر عملکرد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، اولین کنفرانس بین المللی حماسه سیاسی (با رویکردی بر تحولات خاورمیانه) و حماسه اقتصادی (با رویکردی بر مدیریت و حسابداری)، رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، https://www.civilica.com/Paper-ICPEEE01-ICPEEE01_1758.html
- بیابانی سروش، گرکز منصور (۱۳۹۵) بررسی رابطه بین حضور مدیران زن در هیئت مدیره با عملکرد شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران؛ دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت؛ مقاله ۷، دوره ۳، شماره ۱۲، زمستان ۱۳۹۳، صفحه ۶۳-۷۴.
- سپاسی سحر؛ عبدلی لیلا (۱۳۹۵) تاثیر جنسیت مدیران ارشد شرکت بر محافظه کاری شرطی؛ مطالعات زنان؛ مقاله ۵، دوره ۱۴، شماره ۱ - شماره پیاپی ۴۶، بهار ۱۳۹۵، صفحه ۱۲۹-۱۵۴.
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۳). نتایج آمارگیری از نیروی کار.
- نفر، فهیمه و مجتبی مشدبی، ۱۳۹۵، بررسی تاثیر تنوع جنسیتی در هیات مدیره بر ریسک در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، سومین همایش ملی حسابداری، مدیریت و اقتصاد ایران، بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز، https://www.civilica.com/Paper-FNCAA03-FNCAA03_025.html
- محمد ایمانی برندق ۱؛ مصطفی عبدی ۲؛ مهدی کاظمی علوم (۱۳۹۶) بررسی تاثیر تنوع جنسیتی در کمیته حسابرسی بر حق الزحمه حسابرسی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران؛ فصلنامه علمی-پژوهشی بررسیهای حسابداری و حسابرسی؛ مقاله ۱، دوره ۲۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۶، صفحه ۳۰۳-۳۲۲

۹. محمودزاده باغبانی سعید، پورغفاردستجردی جواد. تأثیر ساختار هیئت مدیره بر مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی. ۱۳۹۳؛ ۲ (۵): ۱۰۵-۱۲۰
۱۰. سلیمانی، مجید. (۱۳۹۲)، بررسی رابطه بین هزینه سرمایه و بازدهی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات مازندران
11. Adams, R., & Ferreira, D., (2009), "Women in The Boardroom and Their Impact on Governance and Performance. *Journal of Financial Economics*, 94(2), 291–309.
 12. Carter, D., D'Souza, F., Simkins, B., & Simpson, W., (2010), "The gender and Ethnic Diversity of US Boards and Board Committees and Firm Financial Performance", *Corporate Governance: An International Review*, 18(5), PP. 396–414.
 13. Chen Jie, Sau Leung Woon, Goergen Marc (2017) The impact of board gender composition on dividend payouts. *Journal of Corporate Finance* 43 (2017) 86–105
 14. Fischer, L.M. 2001. From vertical to Virtual; How Nortel's Supplier Alliances Extend the enterprise [online]. *Strategy+Business*, Available from <http://www.strategy-business.com/press/16635507/11153> [Accessed 5 February 2008]
 15. Weerakkody, Vishanth, Currie, L. Wendy and Ekanayake, Yamaya. 2003. Re-engineering business processes through application service providers - challenges, issues and complexities. *Business Process Management Journal* Vol. 9 No. 6: 776-794
 16. Balana, Cynthia D. and Lawrence de Guzman. (December 5, 2010) It's official: Philippines bests India as No. 1 in BPO. *The Philippine Daily Inquirer*.
 17. European Commission. (2012a). Women in economic decision making.
 18. Carter, D., Simkins, B., & Simpson, W., (2003), "Corporate governance, board diversity and firm value", *Financial Review*, 38(1), PP.33–53
 19. Gillan, S., (2006), "Recent Developments in Corporate Governance: An Overview", *Journal of Corporate Finance*, 12, PP.381–402.
 20. Adams, R., & Ferreira, D., (2009), "Women in The Boardroom and Their Impact on Governance
 21. Burke, R., (2000), "Company Size, Board Size and The Number of Women Directors. In R. J. Burke & M. C. Mattis (Eds.)", *Women on Corporate Boards of Directors: International Challenges and Opportunities*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers
 22. Burud, S. & Tumolo, M., (2004), "Leveraging The New Human Capital: Adaptive Strategies", *Results Achieved, and Stories of Transformation*. PaloAlto, CA: Davies-Black Publishing
 23. Peterson, C., Philpot, J., & O'Shaughnessy, K., (2007), "African-American Diversity in The Boardrooms of The US Fortune 500: Director Presence", *Expertise and Committee Membership*, *Corporate Governance: An International Review*, 15(4), PP.558–575
 24. Williams, R., (2003), "Women on Corporate Boards of Directors and Their Influence on Corporate Philanthropy," *Journal of Business Ethics*, 42(1), PP. 1–10
 25. Leslie A. Weatherly, (2003), "Human Capital— The Elusive Asset Measuring and Managing Human Capital: A Strategic Imperative

Investigating the effect of gender component on the volume of accumulated profits distributed in companies

Zeynab Nori¹
Hossein Bakhshi²

Date of Receipt: 2020/08/18 Date of Issue: 2020/08/22

Abstract

The purpose of this study is to investigate the effect of gender component on the volume of accumulated profits distributed in companies. The research method was descriptive correlation using post-event data and inductive method. The statistical population of this study consisted of all companies listed on the Tehran Stock Exchange. The research sample includes a part of the companies listed on the Tehran Stock Exchange, 84 companies whose financial data from 1392 to 1397 were extracted; Formed. Data analysis method was performed using structural equation technique in Ives 7 software. The research results showed that; The number of women members of the board and the ratio of independent female managers have a significant effect on the volume of accumulated dividends. The ratio of independent male managers and the ratio of female internal managers have a significant effect on the volume of accumulated dividends. However, the weight ratio of female internal managers to female board members does not have a significant effect on the amount of accumulated dividends.

Keywords

Gender composition, board, dividend payment

1. Master of Accounting, Shahroud Non-Profit and Non-Governmental Institute, Shahroud, Iran (Z.NOURI1367@GMAIL.COM)
2. Assistant Professor, Accounting Department, Shahroud Non-Profit and Non-Governmental Institute, Shahroud, Iran (HBAKHSI900@YAHOO.COM)